

WWF

3/2024

Lehti elävän maapallon puolesta

PAPUAN RANNOILLA PESII MYYTTISIÄ MERIKILPIKONNIA

MUOVIPULLOJA KALLIONKOLOISSA

Roska on saavuttanut Saaristomeren koskemattomimmatkin kolkat.

LUONNON LAIT

Luonto- ja ilmastoasioita ratkotaan yhä useammin oikeudessa.

KATASTROFI IHMISELLE JA LUONNOLLE

Sota on aiheuttanut Ukrainassa vakavia ympäristötuhoja.

SISÄLLYSLUETTELO

13 WWF edistää vammaisten ihmisten osallistumista ympäristötyöhön

© KARINE AIGNER / WWF-US

16 Talkoolaiset keräsivät Saaristomereltä 750 kiloa roskaa

© ANTTI HAAVISIO / WWF

18 Virtavesien vapauttaminen on haaste, jossa on päätetty onnistua

© PASI VISAKI

Sivu 8

Länsi-Papuan koskematon luonto hämmästyttää

© TITTU SAARIKOSKI / WWF

- 6 Kolmannen polven WWF:läinen huhki kesän talkoissa
- 7 Tunnetko minut: Maailman pienin kameleontti elää Madagaskarilla
- 19 Panu ja Sanna-Mari Kunttu meloivat saaristossa lintuja kartoittaen
- 20 Asiaa: Ympäristö- ja ilmasto-oikeudenkäyntien määrä on kasvussa
- 21 Kentällä: Luonnonsuojelu jatkuu sodan runtelemassa Ukrainassa
- 22 Tuoreita onnistumisia
- 24 Kolumni: Kuluttajan syyllistyminen vie ylikulutuskustelun sivuraiteille, kirjoittaa Outi Pyy
- 25 Resepti: Indonesianlainen gado gado -salaatti
- 26 Kumminurkka

WWF-LEHTI

on lehti tukijoillemme Suomessa.
34. vuosikerta.

Seuraava lehti ilmestyy
joulukuussa 2024.

Osa lehden sisällöstä
tuotetaan Suomen
ulkoministeriön tuella.

JULKAISIJA**WWF**

Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
Puh. 09 774 0100
toimitus@wwf.fi
wwf.fi
panda.org
WWF = Maailman Luonnon
Säätiö – World Wide Fund For
Nature, Suomen rahasto sr.
Y-tunnus 0215186-5

LAHJOITUSTILI

FI41 1572 3000 0111 89
MobilePay: 24620

KERÄYSLUVAT

Suomi RA/2022/549, myönnetty
1.4.2022, muutoshakemus myönnetty
30.4.2024, koko Suomen alueella
Ahvenanmaata lukuun ottamatta.
(Voimassa toistaiseksi, alk. 01.07.2022),
Ahvenanmaa Åland ÅLR
2024/3013/16.5.2024
(1.7.2024-30.6.2025).
wwf.fi/keräyslupa

OSOITTEENMUUTOKSET**JA TUKIJA-ASIAT**

Puh. 040 192 3112
(arkisin klo 9-16),
tukija@wwf.fi

PAINO

Punamusta
ISSN 1458-5308

Painopaperi:

UPM Fine 120g
FSC Mix -sertifioitu

TOIMITUS**Päätoimittaja:**

Noora Jussila

Toimituspäällikkö:

Minna Nyrhinen-Blazquez

Tekijät tässä numerossa:

Joonas Fritze
Antti Haavisto
Sijja Honkavuori
Riikka Kaartinen
Paula Kallio
Viivi Koski
Outi Pyy
Tiitu Saarikoski
Totti Toiskallio
Heidi Volotinen

Ulkoasu:

Alexandra Antell

Taitto:

Johanna Kulmalainen

Kansi:

Liemikilpikonna (*Chelonia mydas*).
© Jason O'Rourke

Ennallistamalla

ELVYTTÄMME LUONTOA

© LAURA KARLIN / WWF

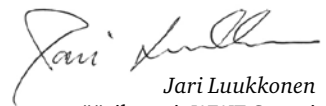
18. elokuuta oli merkittävä päivä Euroopan luonnolle. Tuolloin tuli voimaan EU:n ennallistamisasetus. Kyseessä on kiiteltä ja kiistelty laki, joka velvoittaa jäsenmaat palauttamaan ihmisen muokkaamaa luontoa lähemmäs alkuperäistä tilaansa.

Asetus on tärkeä. Meillä Suomessakin elää vahvana usko, jonka mukaan pohjoinen luontomme on ainutlaatuista, puhdasta ja koskemattonta. Tätä käsitystä vahvistavat niin luontodokumentit, luonnonvaroja käyttävien teollisuudenalojen viestintäponnistukset, Suomen työ maabrändin vahvistamiseksi kuin sosiaalisen median kuvastokin – onhan kamera mukavampi kääntää vanhaan haavikkoon kuin hakkuuaukkoon.

Todellisuudessa luonto köyhtyy hälyttävää vauhtia Suomessa ja maailmalla. Karun muistutuksen tarjoaa juuri ilmestynyt WWF:n Living Planet -raportti, jonka mukaan selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet huolestuttavasti viimeisten vuosikymmenten aikana.

Kirveenkoskemattomia metsiä ja muita arvokkaita luontokohteita on toki vielä jäljellä meillä ja muualla. Niiden suojeleminen on äärimmäisen tärkeää. Pelkkä suojelu ei kuitenkaan enää riitä, ja siksi tarvitsemme ennallistamisasetusta. Asetus pakottaa pyörät pyörimään ja ihmisen korjaamaan luonnolle aiheuttamaansa haittaa.

Työtä riittää, mutta niin riittää toivoakin ennallistamisasetuksen kaltaisen, velvoittavan lainsäädännön lisääntyessä.

Jari Luukkonen
pääsihteeri, WWF Suomi

Tykkää, seuraa,
jaa ja vaikuta.

Yhdessä muutamme
maailmaa.

facebook.com/
wwfsuomi

@WWFSuomi

@WWFSuomi

instagram.com/
wwfsuomi

wwf.fi/uutiskirje

wwf.fi
wwf.fi/kummiiksi
wwf.fi/yritykset

PINNALLA NYT

TYÖNTEKIJÖIDEMME
VINKIT SYKSYYN.

**PETTERI
TOLVANEN**
Ohjelmajohtaja

Kiipeä aurinkoisena päivänä näköalapaikalle ja tähyile taivaalla kaartelevia kotkia. Niiden syysmuutto huipentuu lokakuussa. Merikotkan voi nähdä osassa maata aika helposti, hyvällä tuurilla voi nähdä myös maakotkan.

ELISA NIEMI
Suojeluasiantuntija

Mustatorvisieni on hauska esimerkki siitä, miten eri sieninä voi oppia huomaamaan tutuissakin sienimetsissä, vaikka niitä ei ennen olisi löytänyt. Ne ovat kuin varjoja. Ja ah, mikä aromi!

Kolme kuollutta norppaa Saimaalla

Kolme saimaannorppaa löytyi hukkuneena kalanpyydyksiin viikon sisällä elo-syyskuun vaihteessa. Yksi norppa löytyi estokalterilaisesta rysästä, kaksi verkoista. Verkot sijaitsivat alueella, jolla verkkokalastuskielto saimaannorpan suojelemiseksi päättyy kesäkuuhun.

Kuolemat muistuttavat, että kalaverkot ovat norpalle vaarallisia vuoden ympäri. WWF vetoaa vuosittain Saimaalla kalastaviin, että verkot jäisivät aina naulaan.

WWF:n Living Planet -raportti julkaistu

Luonnon tilaa tarkasteleva WWF:n Living Planet -raportti on ilmestynyt. Joka toinen vuosi julkaistava raportti tarkastelee muutoksia selkärankaisten villieläinten populaatioiden koossa, ja tilanne on hälyttävä. Populaatiot ovat kutistuneet merkittävästi viimeisten 50 vuoden aikana. Voit tutustua raportin tuloksiin osoitteessa wwf.fi/lpr.

© PIIRKO-LIISA LUHTA / METSÄHALLITUS

RAAKKUTUHOT JÄRKYTTIVÄT - METSÄALALTA VAADITAAN SUURIA MUUTOKSIA

Elokuussa järkyttänyt jokihelmisimpukoiden eli raakkujen tuhoaminen käynnisti tarpeellisen keskustelun metsäteollisuuden käytännöistä ja alaa säätelevistä laeista. Stora Enson hakkuutyömaalla Suomussalmen Hukkajoella jyrättiin tuhansia erittäin uhanalaisia raakkuja kulkemalla niiden asuttaman joen ylitse hakkuukoneilla. Hukkajoen jälkeen tuli ilmi myös toinen Stora Enson hakkuukohde, jossa on Kainuun ely-keskuksen mukaan tapahtunut luonnonsuojelulain vastaista toimintaa.

Raakut voivat kärsiä metsätaloudesta myös muilla tavoin. Vesistöt samenevat kiintoaine- ja ravinnekuormituksesta, jota aiheutuu metsätaloudessa tehtävistä avohakkuista ja ojituksista.

”Hallitukselta vaaditaan konkreettisia lakiuudistuksia, joilla se osoittaa puolustavansa Suomen vesistöjä. Isot metsäyhtiöt voivat vaatia hallitukselta lain takaamaa minimiä, jonka päälle ne voivat rakentaa vastuullisuustoimiaan”, WWF Suomen pääsihteeri **Jari Luukkonen** sanoo.

WWF:n vaatimuksena on laki, joka takaa raakkuvesistöjen varsille 50 metrin suojavyöhykkeen, eli hakkuilta säästettävän metsäkaistaleen. Vähintään 30 metriä leveitä suojavyöhykkeitä tarvitaan myös muiden vesistöjen rannoille. Lisäksi metsäojituksista pitää tehdä luvanvaraisia. Tällä hetkellä mikään lainsäädäntö ei edellytä suojavyöhykkeiden jättämistä vesistöjen varten eikä ojituksille ole käytännössä rajoituksia.

© JUHA TASKINEN / WWF

© ILLUSTRASSIMA / SHUTTERSTOCK

Suomen luonto on antanut meille paljon, sukupolvesta toiseen

Nyt luonto tarvitsee hyväntehtäjiä enemmän kuin koskaan.

Yrityksesi tuella suojelemme luonnon monimuotoisuutta ja taistelemme ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan.

Tee yrityslahjoitus joulukeräykseen: wwf.fi/joulu

TIITU SAARIKOSKI
Viestinnän asiantuntija

Sienien lisäksi tulevan talven varalle voi kuivurilla kuivattaa esimerkiksi omenoita, joita voi napsia vaikka välipalana tai ripotella jogurtin päälle.

AMANDA REJSTRÖM
Hankevetäjä

Kun lehdet putoavat puista, älä stressaa haravoinnin kanssa. Aja ruohonleikkurilla niiden yli ja anna maatua. Saat ravintoa nurmikollesi ja vähemmän työtä itsellesi!

JUSTUS HYVÄRINEN
Kehityspäällikkö

Rakenna siilille pesä! Helpoiten teet sen jättämällä pihaan risuja ja lehtiä, mutta pesän voi nikkaroida myös laudasta. Ohjeet siilin talvipesään löydät osoitteesta alavilliksi.fi.

© GREGUOTOIT

© WILD WONDERS OF EUROPE / STAFFAN WIDSTRAND / WWF

HISTORIALLISEN LUONTOKOKOUKSEN SEURAAVA ASKEL OTETAAN KOLUMBIASSA

Vuonna 2022 maailman valtiot solmivat historiallisen sovun YK:n luontokokouksessa Montrealissa Kanadassa. Maat linjasivat luontokadon pysäyttämistä ja luonnon tilan vahvistamisesta vuoteen 2030 mennessä. Vastaavia, yhtä mitattavia ja laajoja tavoitteita luonnon pelastamiseksi ei ollut aiemmin nähty. Kokouksen jälkeen valtioiden on pitänyt valmistella omat kansalliset suunnitelmansa tavoitteiden saavuttamiseksi, ja niitä tarkastellaan Kolumbiassa lokakuun lopussa. Suomi ei ole vielä saanut valmiiksi omaa kansallista suunnitelmaansa, vaan on toimittanut kokoukseen vain tavoitteita luontokadon torjumiselle.

”Keskeiseksi kysymykseksi nousee myös rahoitus kehittyville maille, joihin luontokato ja ilmastokriisi iskevät kovimmin. Näiden kriisien juurisyihin lukeutuvat kestämatön kulutus ja tuotanto, joiden kiihdyttämisestä länsimailla on valtava historiallinen taakka. Kehittyvät maat vaativat siksi tukea toimeenpanoon”, sanoo WWF:n ohjelmajohtaja **Anne Tarvainen**, joka on paikan päällä kokouksessa vaikuttamassa.

Rahoitus on pinnalla myös marraskuussa YK:n ilmastokokouksessa Azerbaidžanin Bakussa.

”Lisäksi kokouksissa on tärkeää puhua ilmasto- ja luontosopimusten yhteydestä: luontokato ja ilmastokriisi ovat toisiaan ruokkivia ongelmia, jotka tulisi ratkaista yhdessä”, Tarvainen sanoo.

WWF raportoi molempien kokousten etenemisestä verkkosivuillaan ja sosiaalisessa mediassa.

Vetoa hallitukseen hiilinielujen turvaamiseksi

Ylisuurista vuosittaisista hakkuumääristä johtuva Suomen hiilinielujen kato on ollut tiedossa jo vuosien ajan. Nyt kotimaiset talousmetsät ovat muuttumassa jättsuureksi rahareikäksi, josta lasku lankeaa lopulta veronmaksajien maksettavaksi. WWF:n vetoamuksessa vaaditaan hallitukselta vastuuta: hakkuumäärät tulee saada metsäluonnon, ilmaston ja talouden kannalta kestävä tasolle. Allekirjoita osoitteessa: wwf.fi/metsien-hiilinielut.

WWF VASTAA

ASKARRUTTAAKO JOKIN?
WWF:N ASIANTUNTIJAT
VASTAAVAT.

Lähetä kysymyksesi
meille:
toimitus@wwf.fi

Miten voisin edistää työpaikkani ympäristöystävällisyyttä? ”WWF Green Office on ympäristöjärjestelmä, jolla voi tehokkaasti edistää oman työpaikan ympäristöystävällisyyttä. WWF Green Officeissa rakennat valmiin mallin pohjalta työpaikkasi tarpeisiin sopivan ympäristöohjelman. Se auttaa pienentämään työpaikkasi hiilijalanjälkeä ja käyttämään luonnonvaroja viisaammin. Kuka tahansa työntekijä voi ehdottaa työnantajalleen WWF Green Officeen hankkimista.

Kun työpaikka ottaa WWF Green Officeen käyttöön, WWF tarkastaa organisaation säännöllisesti. Tarkastuksissa seurataan, että työpaikka täyttää yhdessä sovitut WWF:n kriteerit. Todistuksena tästä työpaikka saa WWF Green Office -merkin.

WWF Green Officeen avulla autamme sinua onnistumaan, oli lähtötaso mikä tahansa. Tärkeintä on halu toimia ympäristön parhaaksi myös työpaikalla. Maapallon tulevaisuuden kannalta on ratkaisevaa, että myös työpaikat toimivat ympäristöystävällisesti.”

KRISTIINA KALSTA
Konsepti- ja asiakkuuspäällikkö,
WWF Green Office

© AKIPEKKA SINIKOSKI / WWF

TÄLLÄ PALSTALLA
HAASTATELLAAN
IHMISIÄ, JOTKA
TUKEVAT WWF:N
TYÖTÄ.

Kolmannen sukupolven

LUONNONSUOJELIJA

TEKSTI VIIVI KOSKI • KUVA PETERI TOLVANEN

*21-vuotias Onni Borg oli vasta yksivuotias,
kun isä vei hänet ensimmäistä kertaa WWF:n talkooleirille.
Nyt Onni jatkaa perheensä perintöä työskentelemällä
luonnon hyväksi – aivan kuten isänsä ja isoisänsä ennen häntä.*

WWF:n ensimmäinen talkooleiri järjestettiin vuonna 1977, ja siitä lähtien leirejä on pidetty joka vuosi vuoden 2020 koronakesä lukuun ottamatta. **Onni Borgin** perheessä WWF:n toimintaan osallistuminen on ollut sukupolvien ajan itsestäänselvyys: Isoisä **Pekka Borg** perusti 1970-luvulla WWF:n talkooleirityön ja toimi järjestön ensimmäisenä suojelujohtajana. Isä **Olli Borg** puolestaan on ollut mukana vapaaehtoisena ja vetänyt talkooleirejä yli 20 vuoden ajan.

”Pari kolme leiriä Kolilla, yksi Jurmossa ja sitten pari tai kolme myös Paimiossa – olin alle 10-vuotias,” Onni Borg muistelee leirejä, joille hän osallistui isänsä kanssa lapsena.

Nyt, nuorena aikuisena, hän jatkaa perheensä perintöä omassa roolissaan WWF:llä. Hän oli kesän töissä WWF:n talkootöiden parissa, mikä vahvisti hänen suhdettaan luonnonsuojeluun. Kesäpesteinä aikana Borg kävi useammassa päivätalkoissa kitkemässä haitallisia vieraslajeja arvokkaissa luontokohteissa, ja Katanpään talkooleirillä Selkämerellä

viikko vierähti nopeasti lintuluotoja ja uhanalaisia perinneympäristöjä kunnostaessa.

Hän näkee talkootyön yhteisöllisenä kokemuksena, joka yhdistää ihmisiä yhteisen tavoitteen äärelle.

”Näin ensimmäistä kertaa aikuisena leirillä ollessani yllätyin siitä, kuinka motivoituneita leireille tulevat vapaaehtoiset ovat”, Borg sanoo.

Biologiaa opiskeleva Borg on painottanut opintojaan fysiologian ja neurologian puolelle, eikä hän aluksi nähnyt luonnonsuojelua osana tulevaisuuden uraansa. Kuitenkin työ WWF:llä avasi hänen silmänsä uusille mahdollisuuksille.

”Kokemus WWF:llä on ollut täysin positiivinen, ja se on saanut minut pohtimaan, voisiko luonnonsuojelu sittenkin olla alaani,” Borg pohtii. ■

WWF järjestää vapaaehtoistalkoita ympäri vuoden ja pidempiä talkooleirejä kesäisin. Talkoisiin osallistuu vuosittain 300 vapaaehtoista, jotka haluavat kantaa kortensa kekoon luonnonsuojelun eteen.

Brookesia nana

Brookesia nana elää pienellä sademetsäalueella Pohjois-Madagaskarilla. Tämä pikkuruinen ”nanokameleontti” löydettiin vuonna 2012, ja omaksi lajikseen se varmistui kolme vuotta sitten. Lajilla ei toistaiseksi ole suomenkielistä nimeä.

Brookesia nana on maailman pienin kameleontti. Sen ruumis on vain joidenkin millimetrien mittainen, ja kameleontti mahtuukin helposti ihmisen sormenpäälle. Kuvan yksilö kuvattiin Sorata-vuorilla kesäkuussa, ja punnitus paljasti sen painoksi vain 0,07 grammaa.

Kuten muutkin kameleontit, *Brookesia nana* käyttää pitkää kieltään saalistamiseen. Sen ravinnon uskotaan koostuvan lähinnä pienistä punkeista ja hyppyhäntäisistä, joita se saalistaa

päivisin sademetsän pohjakerroksessa pudonneiden lehtien joukossa. Yöt se viettää ilmeisesti suojassa ruohon seassa.

Madagaskarin luonto on poikkeuksellisen monimuotoista, ja saarelta löytyy säännöllisesti uusia lajeja. Metsäkadon vuoksi moni laji on kuitenkin vaarassa hävitä jo löytyessään. Myös *Brookesia nana* on todennäköisesti uhanalainen.

Köyhyys ajaa Madagaskarin asukkaita rivaamaan sademetsää polttopuiksi, myyntiin ja viljelmiksi. WWF:n työ Madagaskarilla keskittyy laittoman puukaupan ehkäisyyn ja siihen, että paikalliset voivat tienata elantonsa ympäristökästävin keinoin, kuten kestäväällä vaniljanviljelyllä.

FAKTA:

Brookesia nana määriteltiin omaksi lajikseen yhden uroksen ja yhden naaraan perusteella vuonna 2021. Uroksen pituus häntineen oli 21,6 mm, naaraan 28,9 mm.

Laji saattaa olla paitsi maailman pienin kameleontti myös maailman pienin lisko.

WWF Suomi tukee metsien suojelua Madagaskarilla WWF-kummien ja ulkoministeriön tuella.

Vierailulla Länsi-Papuan

LUONTOPARATIISISSA

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI

Indonesian syrjäisestä kolkasta löytyy monille tuntematon paikka, jonka hiekkarannoilla ja sademetsissä voi kohdata muun muassa paratiisilintuja ja merikilpikonna. Paikalliset alkuperäiskansat suojelevat Länsi-Papuan poikkeuksellisen hyvin säilynyttä luontoa WWF:n tuella.

Paikallisten tarinoiden mukaan kuvassa näkyvä Batu Rumah -kivi on suuren vuoren pikkuveli, ja kiveen liittyy useita legendoja.

Metsässä kävelyn yhdistää yleensä rauhaan ja hiljaisuuteen, mutta täällä sademetsässä tunnelma on erilainen. Hyönteiset sirittävät, ja korkealla puissa kaikuivat lintujen äänet: kuuluu kujerrusta, huutoa ja pitkiä vihellyksiä. Itse äänen aiheuttajia näemme vain vilaukselta niiden pyrähdellessä puusta puuhun, sillä kasvillisuutta on monessa kerroksessa. Puita pitkin kiipeilee koukeroisia liaaneja.

Länsi-Papualla Indonesiassa sijaitsevat yhdet maailman koskemattomimmista sademetsistä. Se on poikkeuksellista, sillä suuri osa maailman trooppisista metsistä on viime vuosikymmenten aikana hävinnyt tai pirstoutunut karjafarmien, soija- ja palmuöljyplantaasien, kaivosten tai muun maankäytön tieltä.

Meitä ympäröivät metsät ovat säilyneet suureksi osaksi siksi, että ne sijaitsevat niin syrjäisessä kolkassa Indonesiassa. Tänne päästäksemme olemme ajaneet neljä tuntia teitä, jotka ovat paikoin niin huonossa kunnossa, että ajaminen onnistuu vain kävelyvauhtia. Automatkan jälkeen olemme vielä jatkaneet matkaa pari tuntia moottoriveneellä.

Myös Länsi-Papualla paine metsien käytölle on suuri.

”Vaikka metsät kuuluvat perinteisesti paikallisille alkuperäiskansoille, heillä ei usein ole virallista hallintaoikeutta alueisiinsa. Silloin on vaarana, että suuryritykset voivat ottaa nämä alueet omikseen ja tehdä niistä esimerkiksi palmuöljyplantaaseja”, sanoo WWF:n kansainvälinen metsäsiantuntija **Maija Kaukonen**.

Tärkeä osa WWF:n työtä Länsi-Papualla onkin alkuperäiskansojen tukeminen metsäalueiden kartoittamisessa ja metsien virallisen hallintaoikeuden rekisteröimisessä.

Sademetsän suojelua perinteiseen tyyliin

”Katso tuota ison puun oksaa, erotatko sielä valkoista? Se on paratiisilinnun pyrstö”, kuiskaa **Wika Rumbiak**, joka johtaa WWF Indonesian suojeluohjelmaa Papualla.

Turhaa puhumista on vältettävä, sillä paratiisilinnut eivät pidä metelistä – vaikka ne itse aiheuttavatkin sitä melkoisesti.

Papua tunnetaan paratiisilinnun kotina, ja niitä elää saarella yhteensä 12 eri lajia. Paratiisilintu on endeeminen laji, eli sitä ei esiinny missään muualla maailmassa.

”Linnut ovat hyvin värikkäitä ja kauniita, ja siitä ne ovat saaneet nimensäkin, ne ovat kuin suoraan paratiisista”, Rumbiak kuvailee.

Paratiisilinnut ovat uhanalaisia erityisesti salametsästyksen vuoksi. Yläpuolellamme liihottelevilla linnuilla ei onneksi ole hätää, sillä olemme paikalliseen Sundoy-heimoon kuuluvan **Juzak Johanis Sundoy**n omistamassa metsässä, jossa tämä harjoittaa WWF:n tuella perinteistä luonnon-suojelua, ”sasia”.

”Sasi perustuu siihen, että metsä ja ranta jaetaan alueisiin, jotka ovat vuorotellen joko avoimia tai suljettuja. Suljetulla alueella ei saa metsästä tai viljellä, mutta avoimella alueella paikalliset saavat harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan, eli metsästä

riistaa ja kerätä luonnon antimia”, hän selostaa.

Sundoy ja hänen perheensä partioivat metsässä säännöllisesti vahtien, etteivät ulkopuoliset esimerkiksi metsästä suojellulla alueella.

”Toisinaan vastaan tulee ansoja tai alueita, jotka metsästäjät ovat polttaneet saadakseen pussieläimet esiin piiloistaan. Jos metsästäjät ovat lähistöllä, käskemme heitä poistumaan ja kerromme, ettei alueella saa metsästä”, hän kuvailee.

55-vuotias Sundoy muutti Weyosiin 10-vuotiaana. Saman ikäisenä hän osallistui isänsä kanssa ensimmäistä kertaa perinteiseen kilpikonnarituaaliin ja innostui luonnonsuojelusta. Rituaalissa kilpikonnaa kutsutaan mereltä rannalle palmunlehtien avulla.

Alueen luonnolla on suuri merkitys heimon kulttuurissa. Kilpikonnarituaalin

juuret juontavat valtavaan kiveen, joka seisoo kilpikonnien pesimiseen käyttämänsä rannan edustalla. Paikalliset kutsuvat kiveä nimellä *Batu Rumah*, ja tarun mukaan se on suuren vuoren pikkuveli.

”Aikoinaan kilpikonnat katosivat rannalta, ja Batu Rumah kysyi isoveljeltään vuorelta neuvoa tilanteeseen. Isoveli kertoi Batu Rumahille, että paikallisten on suoritettava rituaali, ja sen jälkeen kilpikonnat tulisivat takaisin”, Sundoy kertoo vanhaa tarinaa.

Aikaisemmin paikalliset söivät kilpikonnien osana rituaalia, mutta nykyään, kun rituaali suoritetaan, tehdään se tiedon lisäämiseksi kilpikonnien suojelusta.

”Ennen tapana oli myös kerätä kilpikonnien munia. Tänä päivänä tiedetään, että munien syöminen johtaisi ennen pitkää myös kilpikonnien katoamiseen.”

Nyt paikalliset tekevät WWF:n tuella tärkeää työtä suojellen kilpikonnien pesimistä ja valvoen niiden munintaa. Sukupolvelta toiselle välittynyt tieto kilpikonnien pesintäpaikoista ja käytöksestä on tärkeässä roolissa kilpikonnien suojelutyössä.

Toimiko rituaali ja palaavatko kilpikonnat lopulta rannalle? Se selviää vain

© TITU SAARIKOSKI / WWF

© TITU SAARIKOSKI / WWF

Paratiisilinnut ovat aktiivisimmillaan aikaisin aamulla, Wika Rumbiak kertoo, kun istumme tarkkailemassa lintuja.

”Länsi-Papualla sijaitsevat yhdet maailman koskemattomimmista sademetsistä, ja saarella elää useita uhanalaisia lajeja, kuten paratiisilintuja, merikilpikonia sekä puukenguruita.”

yhdeällä tavalla: on hypättävä takaisin moottoriveneeseen ja käännettävä nokka kohtia Batu Rumahia.

Merikilpikonnien jäljillä

Pienen vuoren muotoista järkälettä koristavat siellä täällä rönsyilevät puut ja pensaat. Kun laskevan auringon valo kehystää Batu Rumahin, on helppo ymmärtää, miksi kiven ympärille on kasvanut legendoja.

Ehdimme levätä pienen hetken teltoissa ennen kuin herätys koittaa yhdeltätoista illalla. On aika lähteä etsimään kilpikonia.

Alueella kulkevat kolmen uhanalaisen merikilpikongan, liemikilpikongan, merinahkakilpikongan ja etelänbastardikilpikongan, vaellusreitit. Näistä kenties erikoisin on jättiläismäinen merinahkakilpikonna, joka voi suurimmillaan kasvaa lähes kahden metrin pituiseksi ja jopa 700 kilon painoiseksi. Nyt ei ole merinahkakilpikongan pesintäaika, mutta hyvällä tuurilla voimme nähdä rannalla liemikilpikongan.

”Olemme todella onnekkaita, jos näemme liemikilpikongan. Laji on erittäin uhanalainen muun muassa sen vuoksi, että tämänkaltaiset munimiseen soveltuvat hiekkarannat ovat kadonneet monista paikoista. Rantoja on tuhoutunut rakentamisen alta, ja lisääntynyt liikenne ja ihmisten toiminta on tehnyt niistä liian rauhattomia munimiseen”, matkatoverini Kaukonen kertoo.

Kirkkaat taskulamput voivat häiritä munimaan aikovia kilpikonia, joten taivallamme infrapunavalon hämärässä hohteessa. Kahlaamme jokien yli ja ohitamme toisen

kivisen maamerkin, kilpikongan muotoisen kiven. Löydämme vanhan pesän ja rikkoutuneen munankuoren.

”Tämän pesän kohtaloksi on koitunut petoeläin, kenties varaani”, Rumbiak sanoo.

Viikkaimpaan munimisaikaan kyläläiset vartioivat kilpikonnien pesiä ja rakentavat niiden suojaksi aitoja, jotta pedot eivät pääse ryöväämään munia. Toisinaan kilpikonnat munivat liian lähelle rantaa, jolloin nousuvesi saattaa huuhtoa munat mukanaan. Silloin kyläläiset siirtävät pesän turvallisempaan paikkaan.

Pari tuntia käveltyämme erotamme hiekassa erikoisia uria, jotka johtavat mereltä rannalle. Jäljet ovat peräisin kilpikongan evistä, ja niiden lähellä näkyy kilpikongan tekemä kuoppa.

”Kilpikonnat hämäävät toisinaan saalistajia tekemällä valepesän oikean pesän lähelle. Tämä vaikuttaa sellaiselta”, pohtii WWF Indonesian metsien ja villieläinten suojeluun keskittyvän ohjelman johtaja **Muhammad Ali Imron**.

Jälkiä risteilee siellä täällä, mutta itse kilpikonia ei näy. Olemme jo vähällä luovuttaa, kun edestäpäin näytetään valomerkkiä. Liemikilpikonnanaaras on tekemässä pesää aivan telttaleirimme lähelle!

Hivuttaudumme pimeässä varovaisesti lähemmäs. Hiekka roiskuu kilpikongan kaivaessa tarmokkaasti.

Liemikilpikonnat vaeltavat munimaan samalle rannalle, jossa ne ovat itse syntyneet. Tämäkin kilpikonnaemo on saattanut uida satoja tai jopa tuhansia kilometrejä tänne päästäkseen.

Sademetsän suojelijan muistilista

- Palmuöljyn tuotannon alta on raivattu valtavia määriä trooppista metsää erityisesti Kaakkois-Aasiassa. Jos olet ostamassa palmuöljyä sisältävää tuotetta, varmista, että siinä on RSPO-sertifikaatti tai etsi ainesosaluettelosta ”vastuullisesti tuotettua ja sertifioitua palmuöljyä”.
- Myös esimerkiksi suklaata tai kahvia ostaessa kannattaa suosia vastuullisuussertifioituja tuotteita, joiden tuotannossa on otettu huomioon ympäristö ja ihmisoikeudet. Pakkauksesta voi etsiä esimerkiksi Reilu Kauppa -, Rainforest Alliance - tai Luomu -merkkiä.
- Kasvipainotteisesti syömällä voi osaltaan vähentää painetta sademetsien raivaamiseen. Karjanlaidunnus ja rehusoijan viljely liha-karjalle ovat merkittäviä metsäkadon aiheuttajia. Lihantuotanto uhkaa sademetsiä myös kiihdyttämällä ilmastomuutosta.
- Levitä tietoa sademetsien tärkeydestä ja niiden suojelusta. Tietoisuuden lisääminen voi innostaa muita toimimaan.
- WWF:n Sademetsä-kummina voit tukea sademetsien suojelutyötä. Kiitos teille Sademetsä-kummeille tärkeästä tuesta!

© WWF INDONESIA FOUNDATION / JENI KARAY

Pesän kaivaminen ja muninta kestävät pitkälle aamuyöhön. Lopuksi pesä tarkistetaan, ja kasa valkeita munia todistaa pesinän onnistuneen. Noin kahden kuukauden kuluttua poikaset kuoriutuvat ja suuntaavat heti vaiston varassa mereen, turvaan saalistajilta.

Ekoturismi auttaa luontoa ja ihmisiä

Kilpikonnat ja paratiisilinnut ovat autuaan tietämättömiä, että houkuttelemalla alueelle luonnosta kiinnostuneita vierailijoita ne voivat auttaa paikallisia toimeentulossa. WWF:n tukemissa kylissä ekoturismista pyritään kehittämään tulonlähdetä kyläläisille.

”Syrjäisillä seuduilla elävät alkuperäiskansat eivät saa välttämättä lainkaan tukea valtiolta ja toimeentulo on epävarmaa. Paine omien metsäalueiden luovuttamiseen kaivosyhtiön tai palmuöljyplantaasin käyttöön saattaa olla suuri, jos vaihtoehtoja elannon tienämiseen ei ole”, Kaukonen kuvailee.

Toimeentulon epävarmuus saattaa johtaa myös kilpikonnien, paratiisilintujen tai

muiden uhanalaisten lajien salametsästyksen. Esimerkiksi kilpikonnaluista koruista voi saada hyvän hinnan kaupungeissa, joissa varakkaat ihmiset ostavat niitä statussymboleiksi.

”Ekoturismi on yksi ratkaisu ongelmaan. Sen avulla paikalliset voivat hyötyä luonnonsuojelusta konkreettisesti”, Kaukonen sanoo.

Vaikka alueen metsä- ja meriluonto on todella ainutlaatuisia nähtävää, on kylien syrjäinen sijainti haaste ekoturismien kehittämiseksi. Turistien houkuttelemisen alueelle vaatii paljon työtä ja huolellista suunnittelua.

Matkamme viimeisessä kohteessa, Nanggouw’n kylässä, vierailijoita varten on vastikään kehitetty ekoturismipaketti.

Kylä on jo itsessään nähtävyys: meren rannalle johtavaa tietä vierustavat värikkäät puutalot ja vehreät puutarhat. Nanggouw on saanut nimensä rannalla kasvavan vanhan banianiviikunapuun mukaan.

”Ennen kuin kristinusko tuli tänne, puuta pidettiin pyhänä ja sen uskottiin voivan antaa voimaa ihmisille”, kuvailee kylän ekoturismiryhmän johtaja Herman Yesnath.

Nanggouw’n kylä on saanut nimensä rannalla kasvavan pyhän puun mukaan.

Vierailu puulla on myös osa turisteille suunnattua pakettia. Nanggouw’ssa vierailijat pääsevät lisäksi vaeltamaan sademetsässä ja katselemaan paratiisilintuja sekä muita Länsi-Papualle tyypillisiä lajeja, kuten puukenguruuta ja täplä-kuskuksia.

Luonnon lisäksi turisteilla on mahdollisuus tutustua kylän kulttuuriin, kuten paikalliseen tanssiin sekä ostaa käsitöitä ja tutustua niiden valmistukseen. Kylän naiset valmistavat muun muassa vaatteita ja laukkuja viikunapuun kaarnasta, joka pehmennetään ensin puisella työkalulla hakkaamalla.

Käsityöryhmää johtava 64-vuotias Domingas Yesnath eli ”Mama Minggas” on pukeutunut itse valmistamaansa mekkoon ja päähineeseen.

© TITU SARIKOSKI / WWF

”Tällaisen mekon valmistamiseen alusta loppuun menee suunnitellun kokonainen päivä”, hän kertoo.

Kyläläiset myös suojelevat luontoa ulkopuolisilta. Vielä muutamia vuosia sitten ihmisillä oli tapana kalastaa kylän alueella sijaitsevassa joessa käyttäen syanidia ja muita myrkkäjä. Tapa on sekä luonnolle että ihmisille erittäin haitallinen, sillä syanidia syönyt kala on myös ihmiselle myrkyllinen. Lisäksi myrkytetty syötöt voivat ajautua joesta mereen ja päätyä esimerkiksi kilpikonnien syömäksi.

Nyt kyläläiset pitävät huolen siitä, ettei joella kalasteta myrkkäjä käyttäen.

Kuluneiden päivien aikana länsipapualainen vieraanvaraisuus on tullut meille tutuksi. Nanggouw’sta lähtiessämme saamme matkaeväiksi kukkuralliset astiat meheviä kumkvatteja, banaaneja ja rambutaaneja. Hyvästi sanottuamme hyppäämme taas maastoauton kyytiin ja aloitamme pitkän ajomatkan takaisin. Sademetsä sirittää ympärillämme. ■

WWF Länsi-Papua

- Australian pohjoispuolella sijaitseva Papuan saari on maailman toiseksi suurin saari. Sen läntinen puoli kuuluu Indonesialle ja itäinen puoli Papua-Uusi-Guinealle.
- Länsi-Papuaalla sijaitsevat yhdet maailman koskemattomimmista sademetsistä, ja alueella elää useita uhanalaisia lajeja, kuten paratiisilintuja, merikilpikonnaa sekä puukenguruuta.
- Perinteisesti suuri osa metsistä kuuluu Papuan alkuperäiskansoille,

mutta niitä on ryhdytty vasta hiljattain rekisteröimään virallisesti alkuperäisklaanien ja -heimojen hallintaan. Jos metsän omistajuutta ei voi osoittaa virallisella dokumentilla, vaarana on, että esimerkiksi yritykset voivat ottaa maita haltuunsa lupaa kysymättä tai viranomaisten luvalla.

- WWF tukee paikallisia alkuperäiskansoja metsien kartoittamisessa ja niiden virallisen hallinto-oikeuden saamisessa.
- Länsi-Papuan luontoa uhkaavat muun

muassa kaivosteollisuus, palmuöljyviljelmien ja muiden maatalousinvestointien laajentuminen, salametsästyksen ja ilmastonmuutos, joka vaikeuttaa myös perinteisten elinkeinojen, kuten sago-palmun viljelyä.

- WWF tukee paikallisia luontoystävällisten elinkeinojen, kuten pienviljelyn, perinteisten käsitöiden ja ekoturismien harjoittamisessa.
- WWF:n luonnonsuojelutyötä Länsi-Papuaalla tehdään ulkoministeriön sekä WWF-kummien tuella.

Yhdenvertainen oikeus

YMPÄRISTÖN SUOJELEMISEEN

TEKSTI PAULA KALLIO

WWF edistää vammaisten ihmisten osallistumista luonnonsuojeluun alueilla, joilla nämä ovat erityisen riippuvaisia ympäristöstään. Suojelutyö on kestävää vain silloin, kun se tavoittaa yhteisön jokaisen jäsenen.

Kaksikymmentä vuotta sitten pienessä kylässä eteläisessä Nepalissa asuva **Chitra B. Nepali** kohtasi kotimetsässään karhun. Yhteenotossa olisi voinut lähteä henkikin, mutta Nepali sai kasvoihinsa paha- ja raatelujälkiä ja menetti toisen silmänsä.

Vammautuneelle ei ollut tarjolla työtä eikä yhteiskunnan tukea. Vuosien ajan Nepali kasvatti ja keräsi lähiympäristöstään kaiken, mitä tarvitsi elääkseen. Arki oli niukkaa ja arvaamatonta, ja metsästä polttopuita hakiessaan sai aina varautua uuteen villieläin-kohtaamiseen.

Vammaiset ihmiset ovat maailman suurin vähemmistö. Maailman terveysjärjestö WHO:n mukaan yli miljardilla ihmisellä on jokin vamma. Se voi liittyä esimerkiksi kuuloon, näköön, oppimiseen, ajatteluun, liikkumiseen tai vuorovaikutukseen.

Se, miten vamma kunkin henkilön elämään vaikuttaa, on yksilöllistä ja liittyy muiden ihmisten asenteisiin ja yhteiskunnan rakenteisiin. Usein nämä ovat syrjiviä.

On yleistä, että vammaisuuteen liittyy köyhyyttä, sillä syrjivien rakenteiden vuoksi vammaisilla ihmisillä ei usein ole pääsyä työhön tai opiskeluun. Köyhyydessä elävillä ihmisillä taas on harvoin mahdollisuutta monipuoliseen ravintoon ja riittävään terveydenhuoltoon, mistä voi seurata vammaisuutta.

WHO:n mukaan maailman kaikkein köyhimmistä ihmisistä 20 prosentilla on jokin vamma, ja noin 80 prosenttia vammaisista ihmisistä asuu kehittyvissä maissa. Ne ovat alueita, joihin ilmastonmuutoksen ja luontokadon vaikutukset iskevät erityisellä voimalla, ja siispä myös alueita, joilla WWF toimii.

© MUNA THAPA / WWF

”Autamme paikallisia ihmisiä turvaamaan ympäristöään ja toimimaan siinä kestävästi esimerkiksi parantamalla heidän toimeentuloaan ja ruokaturvaansa”, tiivistää WWF:n kansainvälinen metsäasiantuntija **Maija Kaukonen**.

Luonnonsuojelun on edistettävä kaikkien ihmisoikeuksia

Terai Arcin alueella eteläisen Nepalin köyhällä maaseudulla suuri osa ihmisistä on Chitra B. Nepalin tavoin riippuvaisia ympäristöstään: pienimuotoisesta viljelystä ja lähimetsän antimista.

Vammaiset ihmiset ovat sitä vielä muitakin useammin, sillä syrjinnän ja muiden esteiden vuoksi heillä on harvoin todellisia vaihtoehtoja.

”Esimerkiksi näkö- tai liikuntavammaisen ihmisen voi olla mahdotonta liikkua kylässä, jossa on huonot tiet ja isoja korkeuseroja”, Kaukonen sanoo. ”Myös ennakkoluuloja ja virheellisiä käsityksiä on paljon. Moni jopa uskoo, ettei heidän kylässään ole vammaisia ihmisiä, koska heitä ei näe julkisilla paikoilla.”

Ympäristöstään riippuvaiset ihmiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ilmastonmuutoksen ja luontokadon edetessä, mutta tukitoimet, joita yhteisöille tarjotaan, eivät automaattisesti tavoita vammaisia ihmisiä.

Siksi vammaisinkluusio – esteettömyyden edistäminen ja saavutettavuuden parantaminen – on tärkeä osa myös luonnonsuojelua.

Sunita Dangaura sai WWF:ltä tukea oman ruokakaupan perustamiseen, ja on pyörittänyt yritystä joulukuusta 2023 lähtien. Näkövamma hankaloittaa Sunitan liikkumista kodin ulkopuolella, mutta päivittäiset kaupan pyörittämiseen liittyvät askareet sujuvat hänen mukaansa ongelmitta.

”Olisi ristiriitaista ja epäeettistä tarjota tukea vain osalle ihmisiä ja jättää iso osa asukkaista näiden palvelujen ulkopuolelle”, Kaukonen sanoo.

WWF:n työn tavoitteena on kasvattaa uhanalaisten lajien kantoja. Kun esimerkiksi tiikereitä on enemmän, saattavat alueella asuvat ihmiset kohdata niitä useammin. Nämä kohtaamiset voivat olla erityisen vaarallisia heille, jotka eivät näe, kuule tai liiku vaivattomasti.

”Senkin vuoksi meillä on velvollisuus huolehtia siitä, ettei työmme aiheuta lisää esteitä ja uhkia vammaisille ihmisille.”

WWF on toiminut Terai Arcin alueella ulkoministeriön tuella vuodesta 2001. Työ aloitettiin Nepalin hallituksen kanssa tiikerien suojelemiseksi, ja siinä on onnistuttu: tiikerien määrä alueella on kolminkertaistunut. Myös sarvikuonokannat ovat kasvussa.

Paikallisten tukeminen ja yhteistyö yhteisöjen kanssa on kuulunut suojelutyöhön alusta lähtien. Yhteistyö on olennaista, muuten työ ei ole kestävä. Ei kuitenkaan riitä, että tarjotaan osallistumismahdollisuuksia kaikille.

”Täytyy ymmärtää, millaisia esteitä ihmisten osallistumisen tiellä on”, Kaukonen toteaa.

Ymmärryksen lisäämiseksi WWF tilasi vuonna 2021 selvityksen vammaisinkluusiosta luonnon-

**”Villieläimet eivät ole
kirous, vaan osa ekosysteemiä.
Me asumme niiden kodissa.”**

Nepalissa on onnistuttu lähes kolminkertais-
tamaan villien tiikerien määrä vuoden 2010
jälkeen. Luonnonsuojelun saavutus voi lisätä
myös villieläinconfliktien määrää, ja siksi niiden
ehkäiseminen on ensiarvoisen tärkeää sekä
tiikerien että ihmisten suojelemiseksi. Kohtaa-
miset villieläinten kanssa voivat olla erityisen
vaarallisia vammaisille ihmisille.

suojelussa. Selvityksen teki
vammaisten oikeuksia
edistävä Abilis-säätiö.

”Saimme raportis-
ta arvokasta tietoa,
jonka avulla on kou-
lutettu niin WWF
Suomen kansain-
välistä tiimiä, jossa
itsekin työskente-
len, kuin kansain-
välisiä kollegoitam-
me esteettömyyteen
ja saavutettavuuteen
liittyvissä asioissa”,
Kaukonen sanoo.

Olennaista on kes-
kustella vammaisten
ihmisten kanssa siitä,
miten he haluavat olla
mukana suojelutyös-
sä ja millaisia erityisiä
tarpeita heillä on. Tär-
keää on myös yhteistyö
paikallisten vammais-
järjestöjen kanssa.

”Asiantuntija-apu paikallisilta vammaisjärjestöil-
tä on korvaamatonta, kun edistämme vammais-
inklusiota muissa hankemaissamme, joissa tilan-
teet ja asenteet vaihtelevat. Kokemustemme perus-
teella esimerkiksi Madagaskarilla vammaisuus ja
vammaiset ihmiset saattavat olla tabu, Ugandassa
taas luonnollisena pidetty ja näkyvä osa yhteisö-
jään.”

Saavutettavuus on myös turvallisuuskysymys

Ilmastonmuutoksen seurauksena sukupolvelta toi-
selle periytyvä tieto, jota maaseutujen yhteisöt ovat
ympäristöstään kerryttäneet, muuttuu epäluotet-
tavaksi. Sään ennustettavuus vaikeutuu ja äärim-
mäiset sääolot, kuten kuivuus, myrskyt ja tulvat,
yleistyvät.

Muutokset vaarantavat paitsi ruokaturvan, myös
henkiä, jos ihmisillä ei ole tietoa toimintatavoista
luonnonkatastrofeissa. Kaikkien ei ole mahdollis-
ta hakeutua itsenäisesti turvaan vaikkapa tulvan
aikana. Tiedon lisääminen ilmastonmuutoksen
vaikutuksista ja muutoksiin sopeutumisesta onkin
tärkeä osa WWF:n työtä Nepalissa ja muilla hanke-
alueilla.

Yksi tärkeä vammaisinklusion keino on varmis-
taa, että koulutukset ja työpajat ovat saavutettavia
kaikille.

”Esimerkiksi tilan täytyy olla esteetön, ja esteet-
tömyys täytyy mainita kutsussa tai tapahtuman

kuvauksessa. Kutsua ei voi jakaa vain painetussa
muodossa tai vain radion välityksellä”, Kaukonen
kuvailee.

Myös muiden ihmisten huono suhtautuminen tai
oma sisäistetty häpeä saattavat saada ihmisen jää-
mään kotiin. Se taas saattaa vahvistaa entisestään
ennakkoluuloja siitä, etteivät vammaiset ihmiset
voi olla täysivaltaisia jäseniä yhteisössään.

”Saatetaan olettaa, etteivät vammaiset ihmiset
pysty osallistumaan ympäristönsuojeluun, jolloin
heitä ei edes yritetä saada mukaan.”

Usein yksittäinen tukitoimi, kuten elinkeinon ra-
hoittaminen, saa aikaan hyvän ketjureaktion, joka
leviää laajemmalle yhteisössä.

Niin kävi esimerkiksi junaonnettomuudessa toi-
sen jalkansa menettäneelle **Bishnu Dev Joshille**,
jolle WWF:n tukema kylämetsätoimikunta kustansi
oman pienen kaupan.

”Olin käytännössä kotini vanki lähes kymmenen
vuoden ajan. Kaupan pyörittämisen myötä olen saa-
nut päiviini rytmin ja elämäni on
taloudellisesti itsenäistä, ja
näiden lisäksi olen saa-
nut yhteisön”, Joshi
sanoo nyt.

Joshi on pääs-
syt mukaan
kylämetsätoi-
mintaan, jossa
päätetään ky-
län yhteisten
metsien hoi-
dosta ja hal-
linnoinnista.
Samalla hänen
ymmärryksen-
sä metsiensuoje-
lusta on kasvanut
ja syventynyt.

”Pitkästä aikaa koen,
että minullakin on tääl-
lä rooli ja että olen yh-
teisössänini tunnustettu.
Tunnen, että minunkin
panostani tarvitaan ympä-
ristönsuojelussa.”

Myös karhun hyök-
käyksessä vammautu-
nut Chitra B. Nepali on nykyään yksityisyritystä.
Kylämetsätoimikunta myönsi hänelle pesämunan,
jonka turvin hän perusti kalankasvattamon. Vaa-
rallisesta kokemuksestaan huolimatta hän ei kan-
na kaunaa:

”Villieläimet eivät ole kirous, vaan osa ekosysteemiä.
Me asumme niiden kodissa.” ■

Sarvikuonojen kanta on ollut kasvussa
Nepalissa. Valtavat sarvikuonot painavat
lajista riippuen 500 kilosta lähes kolmeen
tuhanteen kiloon. Kehitämme yhdessä
paikallisten kanssa keinoja torjua sarvi-
kuonojen aiheuttamia vahinkoja.

© ANTTI HAAVISTO / WWF

Saariston

SIIVOUSPÄIVÄT

TEKSTI ANTTI HAAVISTO

Tuulelle avoimet poukamat ja kivikot olivat saarten roskaisimpia paikkoja. Talkoolaiset Nika Potinkara (vas.) ja Pirjo Pitkänen lajittelevat jätteet keräyksen yhteydessä.

Merieläimet, aallot ja mainingit – juuri muilla ei näille rannoille pitäisi olla asiaa. Silti WWF:n vapaaehtoiset löysivät Saaristomeren koskemattomimmasta kolkasta yli 750 kiloa roskaa.

Parikymmentä harmaahyljettä kurkistaa merestä, kun niille tutulla saarella kuuluu yhtäkkiä ihmisten ääniä. Oransseissa pelastautumispuvuissa rantaa kiertävät talkoolaiset ovat uusi ja erikoinen ilmentys kivikoisella ulkoluodolla.

Ensivilkaisulla saari näyttää säästyneen roskalta. Sitten kallion railosta, kasvillisuuden seasta, pilkkottaa turkoosi muovipullo. Kohta löytyy muoviputken pätkä, sitten styroksia ja lisää muovipulloja. On elokuun loppu, ja Saaristomeren kansallispuistossa on käynnissä ensimmäistä kertaa järjestettävä Metsähallituksen ja WWF:n roska-talkooleiri.

Täällä sijaitsevat saaret ja luodot ottavat ensimmäisinä vastaan sen, mitä Itämeri tuo tullessaan. Muoviroskat ja muu keltuva jäte kerääntyy jääkauden pieteetillä rakentamiin poukamiin, joissa on tarttumapinnaksi sopivaa kivikkoa ja kasvillisuutta. Talkoolaiset löytävät kenkiä, hehku-

lamppeja, köysiä, poijuja ja lattiamattoja, kaikkea mahdollista.

”Muoviroska on Itämeren hyvinvoinnille merkittävä haitta, jota on helppo vähentää muuttamalla käyttäytymistä. On toki tärkeää siivota, mutta vieläkin tärkeämpää on olla roskaamatta ja vähentää muovin käyttöä”, sanoo WWF:n meriasiantuntija **Iiris Kokkonen**.

Kertakäyttökulttuurin tuottamien roskien lisäksi ulkosaaristossa näkyy rannikkoalueita enemmän ulkomaisten alusten jätettä. Pakkausmerkinnöistä pystyy päättelemään, että ne eivät ole itsekseen ajellehtineet toiselta puolelta maapalloa kaukaiselle Itämerelle. Mukana on roskaa, joka on oletettavasti tarkoituksella heitetty aluksilta mereen.

”Vaikuttaisi siltä, että meriliikenteessä on paljon välinpitämättömyyttä, ja jätteitä dumpataan laittomasti mereen. Merenkulkua tulisi velvoittaa kierrättä-

© ANTTI HAAVISTO / WWF

WWF:n meriasiantuntija Iiris Kokkonen.

© ANTTI HAAVISTO / WWF

Rantautuminen kivikkoisille luodoille vaatii tarkkuutta. Veneen kippari, Metsähallituksen luonnonsuojelun asiantuntija Kevin O'Brien (oik.) auttaa talkoolaisia luistelemaan liukkaiden rantakallioiden yli.

mään jätteensä asianmukaisesti”, Kokkonen jatkaa.

Roskaa huuhtoutuu tai ajautuu tuulen mukana rannoille jatkuvasti. Tämän huomaa saarilla, jotka Metsähallitus on siivonnut roskasta muutamia vuosia sitten. Utta roskaa on tullut tilalle.

Talkoolaiset käyvät myös saarilla, joita ei ole siivottu koskaan aiemmin. Tällaisilla saarilla muovipussit ja köydet ovat saattaneet olla vuosikausia, ne varisevat käsissä pieniksi palasiksi. Pullot ja hehkulamput ovat löytäneet kivenlohkareiden parhaimmat piilopaikat ja ankkuroituneet niihin. Vaatii sinnikkyyttä ja tarkkuutta löytää roskat, saada ne ehjinä jätessäkeihin ja säkit silokallioiden ja kivenmurikoiden yli veneeseen.

”On todella tyydyttävää saada roskat pois rannoilta. Jos nämä paikat unohdettaisiin ja tätä työtä ei tehtäisi, hiljalleen pala suomalaista luontoa katoaisi”, sanoo talkoisiin osallistuva **Hanna-Mari Kuivalainen**.

© MARI-LIIVI / METSÄHALLITUS

Kuivalainen on aiemmin osallistunut Metsähallituksen ja WWF:n talkooleireillä saaristoluonnon ennallistamiseen Uudenkaupungin edustalla Isokarilla ja Hangon Furuvikissa. Vaikka roskatalkooleiri järjestettiin ensimmäistä kertaa, on roskien kerääminen hänelle tuttua.

”Harrastan roskien keräämistä, ja olen otanut välillä tuttuja lapsia mukaan. On ollut hienoa nähdä, kuinka nopeasti he omaksuvat, etteivät roskat kuulu luontoon ja muistuttavat siitä myös kavereitaan.”

Ihmiskunta on lähettänyt saariin roskansa, mutta muuten merkkejä ihmisten vierailuista ei onneksi näy. On pulleita jäkäläkasvustoja ja tallomatonta sammalta, kepejä ei ole kerätty nuotiotarpeiksi. Alueella on voimassa liikumisrajoitus, joka kieltää rantautumisen ilman erillistä lupaa. Rajoitus on yksi tapa suojella herkkää saaristoluontoa, ja vaikka se ei pidä roskaa poissa, muihin kutsumatomiin vieraisiin se teppii.

Pienemmät luodot talkoolaiset käyvät läpi parissakymmenessä

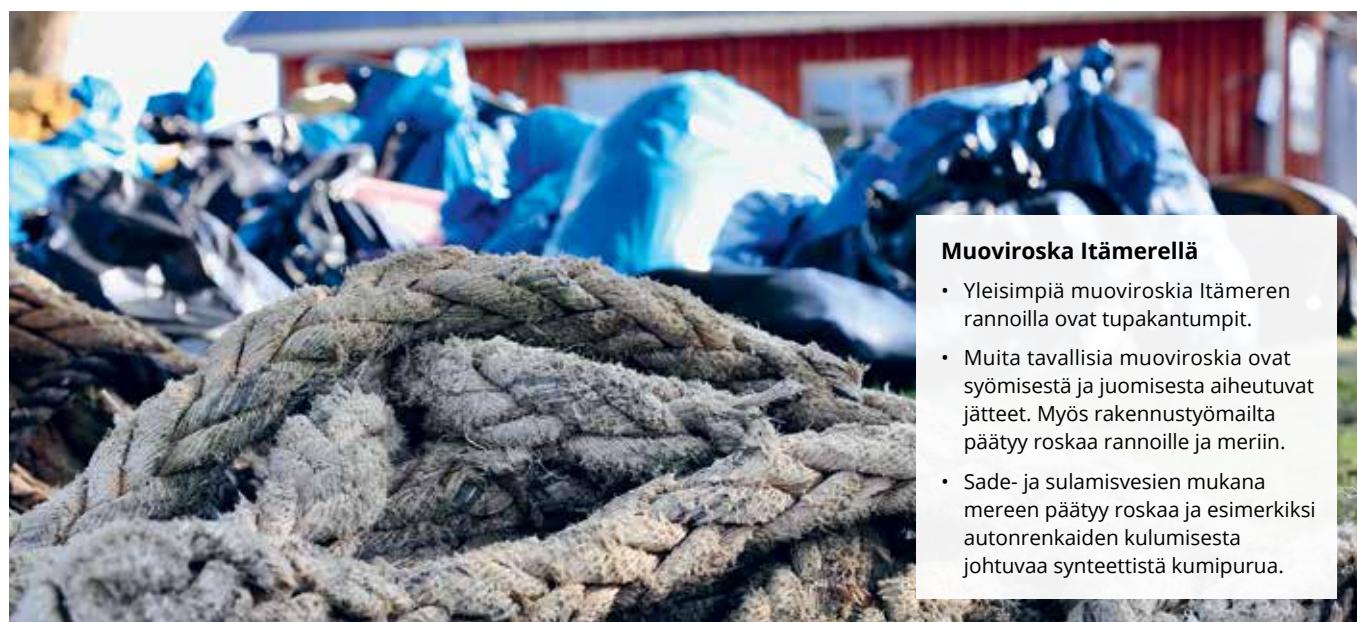
minuutissa, isompaan menee noin tunti. Kun roskat on kerätty ja lajiteltu säkkeihin, matka jatkuu seuraavaan kohteeseen. Päivän päätteeksi roskasäkkejä pullottavat veneet kääntävät keulansa kohti suojaisampaa Sandholmin saarta. Siellä talkoolaiset pitävät tukikohtaansa.

Rannassa jätteet punnitaan, ja kolmen päivän jälkeen vaaka näyttää yli 750 kiloa. Suuri osa roskista on muovia, mutta mukana on myös metallia, lasia ja ongelmajätettä.

Ensimmäistä kertaa WWF:n ja Metsähallituksen leirille osallistuva **Pirjo Pitkänen** on tyytyväinen ryhmän saaliiseen.

”Tämä on niin hyödyllistä kuin olla ja voi. Muovipulloja oli kivenkoloissa aivan hirveä määrä. Täällä on tullut entistä tärkeämmäksi myös se, että muistaa nyt ottaa lenkipolullekin mukaan muovipussin ja kerätä reitin varrelta roskat pois”, hän sanoo.

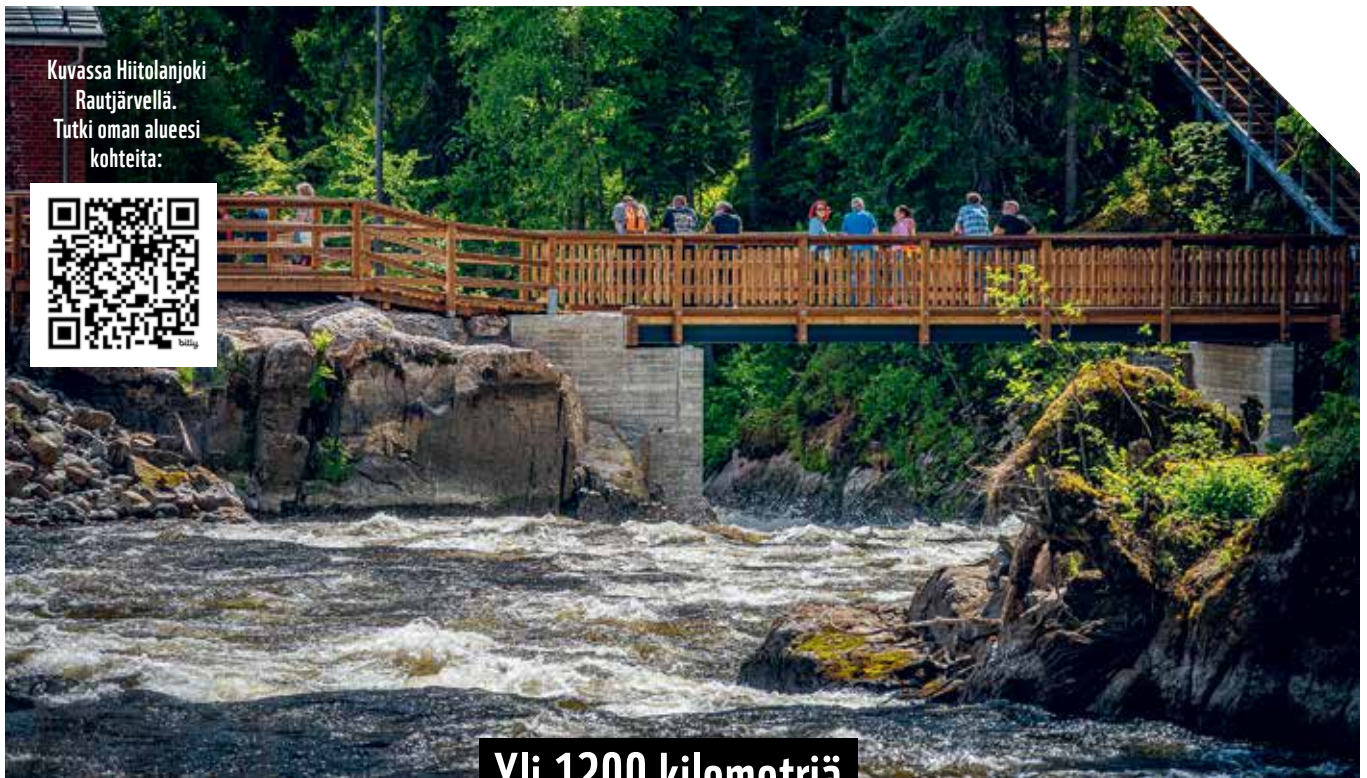
Talkoolaisen työ tältä erää saaristossa tehty, 23 luotoa ja saarta on puhdistettu roskasta. Tarkkaan merkityt jätessäkit jäävät odottamaan seuraavalla viikolla saapuvaa roskienkeruualusta. ■

© HARRY PULLIÄNEN

Muoviroska Itämerellä

- Yleisimpiä muoviroskia Itämeren rannoilla ovat tupakantumpit.
- Muita tavallisia muoviroskia ovat syömisestä ja juomisesta aiheutuvat jätteet. Myös rakennustyömailta päätyy roskaa rannoille ja meriin.
- Sade- ja sulamisvesien mukana mereen päätyy roskaa ja esimerkiksi autonrenkaiden kulumisesta johtuvaa synteettistä kumipurua.

Kuvassa Hiitolanjoki
Rautjärvellä.
Tutki oman alueesi
kohteita:

Yli 1200 kilometriä

VAPAANA VIRTAAVIA VESIÄ

TEKSTI LEA PAKKANEN • KUVA PASI VISAKIVI

Suomen uhanalaisten vaelluskalojen ja muiden virtavesilajien säilymisen ehtona on elinvoimainen virtavesiluonto. Tavoitteen saavuttamiseksi on käännettävä kirjaimellisesti jokainen kivi.

Lähes kaikki Suomen vaelluskalalajit ovat uhanalaisia. Syy esimerkiksi järvilohen, luonnonvaraisen järvitaimenen ja ankeriaan ahdinkoon on se, että virtavetemme ovat täynnä ihmisen rakentamia esteitä, kuten patoja ja siltarumpuja. Jokia ja puroja on vuosikymmenien saatossa myös ruopattu, perattu ja suoristettu niin vesivoiman kuin maa- kuin metsätalouden tarpeisiin. Samalla on tuhottu virtavesilajeille tärkeitä elinympäristöjä.

Siksi nyt tarvitaan kiireellisesti virtavesien ennallistamista.

”Suomen vaelluskalat on pelastettava, ja me olemme päättäneet onnistua”, kiitteyttää **Sampsa Vilhunen**, WWF Suomen meri- ja sisävesityön ohjelmajohtaja.

Viimeiset seitsemän vuotta WWF:n asiantuntijat yhteistyökumppaneineen ovat paiskineet hartiavoimin töitä tämän tavoitteen eteen ja ennallistaneet kumppanien kanssa 102 virtavesikohdetta ympäri maata. Kohteista 46 on kunnostettuja koskia ja 56 poistettuja vaellusesteitä, esimerkiksi patoja. Näitä vaellusesteitä poistamalla on

vapautunut yli 1 200 kilometriä virtavesiä – lähes Suomen itärajan pituisen matkan.

Virtavesien kunnostaminen tarkoittaa käytännössä virtavesilajien tarvitsemien elinympäristöjen palauttamista. Tämä voi olla esimerkiksi vaelluskaloille sopivien lisääntymis- ja poikasalueiden rakentamista jokiin ja puroihin.

Kunnostaminen on käsityötä: kalojen kutosoraikkoja varten kiviä kannetaan puron äärelle ämpäreillä, mätimunien hapensaanti varmistetaan kuohkeuttamalla soraikkoja lapiolla ja kalanpoikasia varten koskiin viedään karkeampaa kivikkoa, jossa ne voivat piileskellä pedoilta. Kunnostustyöt hoituvat tehokkaimmin talkootyönä.

Lisäksi WWF:n virtavesityössä heiluvat isommat kauhat, kun patoja ja muita vaellusesteitä puretaan esimerkiksi kairavinkoneita käyttäen. Padonpuruista mittavimpia operaatioita on ollut vuonna 2023 valmistunut Hiitolanjoen kolmen suuren padon purku.

WWF:n virtavesityötä tehdään useiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Työhön

on saatu rahoitusta esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön NOUSU-ohjelmasta sekä Euroopan Meri- ja kalatalousrahastosta.

Vilhunen mukaan patojen purku on luonnon monimuotoisuuden puolesta tehtävä arvovalinta taloudellisen hyödyn kustannuksella.

”Vesivoima oli aikoinaan käännetekävä asia. Se mahdollisti monille paikkakunnille ensimmäiset sähkövalot ja muita elämänlaatua parantavia tekijöitä. Sitten min markkinoille on tullut paljon muitakin energiamuotoja, ja yhteinen sähköverkko on korvannut paikallisen energian. Vesivoimalat eivät enää ole välttämättömiä”, Vilhunen muistuttaa.

Padonpurut ovat varsin tehokkaita ja kertaluontoisia ennallistamistoimia. Lajiston elpymiseen padon purkamisella on paitsi nopeat myös pysyvät vaikutukset.

”Hiitolanjoella uhanalaiset järvilohet uivat padon alta vapautettuun koskeen heti kun vesi alkoi jälleen virrata”, Vilhunen kuvaa. ■

LUONNON PUOLESTA

TEKSTI RIIKKA KAARTINEN • KUVA MIKAEL SJÖVALL

WWF:n Panda-palkinnon saaneet Sanna-Mari ja Panu Kunttu meloivat läpi Suomen rannikon ja kartoittivat pesimälintuja.

”Päällimmäiseksi jäi onnellisuuden tunne siitä, että on päässyt näkemään Suomen saariston monimuotoisuuden”, kertoo ympäristösuunnittelija ja eräopas **Sanna-Mari Kunttu**.

Hän kartoitti pesimälintuja Suomen rannikolla yhdessä kumppaninsa, saaristokologi **Panu Kuntun** kanssa 72 päivän ajan. Kesän aikana Kuntut meloivat yli 1600 kilometriä ja tekivät noin 5000 havaintoa pesimälinnuista. Pesimälinnustokartoitukset ovat osa Luonnontieteellisen keskusmuseon valtakunnallisia lintuatlas-kartoituksia.

WWF myönsi rannikon linnustokartoituksista Kuntuille Panda-palkinnon, jolla WWF haluaa kannustaa erilaisia luonnon- ja ympäristönsuojeluhankkeita. Palkinto

myönnetään vuosittain erillisestä Anderssonin rahastosta.

Kuntut havaitsivat, että saaristolinnustossa on käynnissä suuria ihmisen toiminnasta johtuvia muutoksia: tietyt lajit runsastuvat, mutta harmillisesti suurempi osa lajeista vähenee.

”Muutoksista itselle suurimpia yllätyksiä oli harmaasorsan yleisyys etelärannikolla, varsinkin Suomenlahdella. Laji lienee hyötynyt ilmastonmuutoksesta”, Panu Kunttu kertoo.

Rannikolla näkyi runsaasti myös laulujoutsenia ja merihanhia. Ne ovat toipuneet sukupuuton partaalta tavallisiksi lajeiksi metsästyksen lopettamisen ja rauhoituksen ansiosta. Nykyisin merihanhi on jopa riistalaji.

Sen sijaan puuttomilla luodoilla ja saarilla kierrellessään Kuntut huomasivat karikukkojen määrän romahtaneen. Synnä romahdukselle ovat vieraspedot sekä karujen saarten umpeenkasvu, mikä

johtuu Itämeren rehevöitymisestä ja typpilaskeumasta.

”Karikukon kannan heikentyminen on tapahtunut nopeasti, puhutaan paristakymmenestä vuodesta”, Panu Kunttu sanoo.

Kuntut havaitsivat myös lapasotkan ja räystäspääskyn huyenneen. Lapasotkan vähenemiseen on vaikuttanut muun muassa Itämeren rehevöityminen ja metsästys. Räystäspääsky on kärsinyt hyönteisten määrän romahduksesta.

”Vanhoista kuvauksista voi lukea, miten venevajoissa ennen notkui kymmenien räystäspääskyjen kolonioita. Nyt puhutaan lähinnä yksittäisistä pareista”, Panu Kunttu harmittelee.

Kuntut kannustavat muitakin tekemään töitä luonnon puolesta. Kaikkien ei tarvitse lähteä kahdeksi kuukaudeksi ja kokopäiväisesti kartoitusmatkalle – talkootyö voi olla vaikka roskien keruuta rannalta tai vieraskasvilajien kitkemistä, Sanna-Mari Kunttu rohkaisee.

”Luonto antaa meille todella paljon, joten on hienoa antaa jotakin takaisin.” ■

TÄLLÄ PALSTALLA
ASiantuntijamme
YRITTÄVÄT VASTATA
VAIKEISIIN KYSYMYKSIIN
YMMÄRRETTÄVÄSTI.

Luonnolle

OIKEUTTA

TEKSTI TOTTI TOISKALLIO

Ympäristöoikeudenkäyntien määrä on kasvanut viime vuosina. Miksi?

Tuomioistuimen tehtävä on olla lain noudattamisen perälauta. Oikeudenkäynnissä ratkaistaan, onko laillisesti sitovia sääntöjä rikottu, ja jos on, mitkä ovat seuraamukset. Ympäristö- ja ilmastoasioiden vieminen oikeuteen lisääntyy ympäristötietoisuuden kasvaessa, ja ympäristölainsäädännön tiukentuminen antaa vaatimuksille pohjaa. Toisaalta oikeudenkäyntien määrän kasvu osoittaa, että ilmastonmuutos ja luontokato etenevät nopeammin kuin lakipykälät päivittyvät. Siksi sitovaa juridista tulkintaa siitä, mihin lait nykytilanteessa velvoittavat, haetaan yhä useammin oikeusteitse.

Millainen rooli ympäristöjärjestöillä on oikeudenkäynneissä?

Yksityishenkilöillä ei useinkaan ole laillista valitusoikeutta, ellei heillä ole suoraa, konkreettista yhteyttä käsiteltävään tapaukseen, ja siksi järjestöt ovat tärkeässä osassa oikeudenkäyntiprosesseissa. Ympäristöjärjestöillä on myös vahvaa tietoa käsiteltävien asioiden taustoista sekä asiantuntemusta, joka mahdollistaa syy-seuraussuhteiden osoittamisen.

Miten WWF toimii oikeusteitse luonnon puolesta?

Pyrimme ensisijaisesti vaikuttamaan asioihin ennakoivasti ja yhteistyön kautta. Ajoittain kuitenkin ilmenee tapauksia, joissa tarvitaan järeämpiä toimia. Viime vuosina olemme osallistuneet tai panneet alulle useita oikeudenkäyntejä luonnon ja ilmaston tilan parantamiseksi. Tänä vuonna WWF esimerkiksi haastoi Norjan valtion oikeuteen syvänmeren kaivostoiminnan avaamisesta. Kesällä vetosimme YK:n Kansainväliseen tuomioistuimeen (ICJ), jotta se ottaisi huomioon luonnon kriittisen roolin valmistellessaan neuvoa-antavaa linjausta valtioiden velvollisuuksista ilmastokriisin hillitsemiseksi.

Voidaanko oikeusprosesseilla vaikuttaa pitkäaikaisesti?

Oikeusistuinten linjauksilla on hyvin vahva painoarvo, kun erilaisia luontoon ja ilmastoon vaikuttavia toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan. Esimerkiksi 2020-luvun alussa korkein hallinto-oikeus (KHO) käsitteli tapausta, jossa

erittäin uhanalaisen ahman tappolupia oli myönnetty Lapissa Natura-alueelle, jonka yhtenä tarkoituksena oli ahman suojeleminen. KHO linjasi selkeästi, että ahman metsästys ilman Natura-arviointia oli laitonta. Tämä nosti huomattavasti kynnystä ahman metsästyksen oikeuttavien poikkeuslupien myöntämiselle. Siksi lajin tulevaisuuden Suomen Natura-alueilla pitäisi olla nyt turvatumpi.

Myös Kansainvälisen tuomioistuimen tuleva, neuvoa-antava ilmastopäätös voi parhaimmillaan saada aikaan todella ison muutoksen siinä, miten yhteiskunnissa kohdellaan, rahoitetaan ja toteutetaan ilmastoon vaikuttavia toimia.

Onko luonnolla nykyisin riittävä oikeusturva?

Lait säädetään eduskunnassa ja demokraattisessa yhteiskunnassa ne ovat aina kompromisseja. Siksi luonnon ja ilmaston kannalta parhaat ratkaisut voivat jäädä muiden intressien jalkoihin. Suomessa luonnonsuojelu- ja ilmastolakeja on uudistettu muutama vuosi sitten. Niissä on silti vielä kehittämisen varaa esimerkiksi uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelun osalta. Paljon voitaisiin saada aikaan jo olemassa olevien lakien puitteissa, jos niiden täytäntöönpanoon ja noudattamiseen satsataisiin riittävästi. Työtämme lainsäädännön ja tarvittaessa myös oikeuskäsittelyjen parissa tullaan siis jatkossakin tarvitsemaan. ■

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

"YMPÄRISTÖ- JA ILMASTO-OIKEUDENKÄYNTIEN MÄÄRÄN KASVU OSOITTAU, ETTÄ ILMASTONMUUTOS JA LUONTOKATO ETENEVÄT NOPEAMMIN KUIN LAKIPYKÄLÄT PÄIVITTYVÄT", SANOO WWF:N OIKEUDELLINEN NEUVONANTAJA RAIJA-LEENA OJANEN.

TÄLLÄ PALSTALLA
PÄÄSEVÄT ÄÄNEEN
IHMISET, JOTKA
SUOJELEVAT LUONTOA
KENTÄLLÄ.

© TIITU SAARIKOSKI / WWF

© SERHII KOROVAYNY / WWF-UKRAINE

Luonto on sodan

HILJAINEN UHRI

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI

Tuli on tuhonnut suojelualueita, maastossa on valtavia määriä räjähteitä ja merialueiden saastuminen on johtanut muun muassa delfiinien joukkokuolemiin. Sodan vaikutukset Ukrainan luontoon ovat karuja, kertoo WWF Ukrainan maajohtaja Bohdan Vykhor.

”Kiovan lähellä sijaitseva Zalissjan kansallispuisto oli miehitetty kahden kuukauden ajan. Venäjän joukkojen poistuttua alueelta paljastui, että puistossa elävästä 21 visentin laumasta oli selittämättömästi hävinneet kaikki urokset. Ilman urosvisenttejä pelkistä naaraista koostuvan lauman tulevaisuus on tuomittu.

Visenttilauman kohtalo on vain yksi esimerkki siitä, kuinka sotatoimet vaikuttavat uhanalaisiin lajeihin. Tietoomme on tullut myös useita muita ikäviä tapauksia. Etelä-Ukrainassa uhanalaisen tiikerihillerin elinalueita on tuhoutunut, Tšernobylyssa erittäin uhanalaisen przewalskinhevosen tiedetään kuolleen räjähtäneeseen miinaan ja tuhansia delfiineitä on löytynyt kuolleina Mustanmeren rannoilta.

Ukrainassa sijaitsevat koko Euroopan suurimmat koskemattomat luonnonmetsät. Lähes neljäsosa maamme metsistä, yhteensä yli kolmen miljoonan hehtaarin alue, on kärsinyt sodasta jollain tapaa. Metsää on tuhoutunut pommituksissa, sitä on palanut, miinoitettu tai se on saastunut räjähteistä. Lisäksi vesistöjä on saastunut valtavalta alalta.

Suorien vaikutuksien lisäksi sodalla on pidempiä vaikutuksia luontoon. Kaikkien seurausten selvittäminen tulee viemään vuosia, ellei jopa vuosikymmeniä.

Ympäristöturvallisuus, eli sen huomioiminen, kuinka ilmastossa ja ympäristössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat vakauteen, on erottamaton osa kansallista ja kansainvälistä turvallisuutta varsinkin, kun puhutaan esimerkiksi ruuantuotannosta. Siksi ympäristökysymykset ja luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää huomioida asianmukaisesti myös sodan aikana.

Meidän katseemme on jo tulevassa, sodan jäljessä ajassa. Kuinka voimme arvioida ympäristötuhoja tehokkaasti, ja miten voimme varmistaa, että luonnon monimuotoisuus huomioidaan jälleerakennustyössä? Miljoona hehtaaria suojelualueita on jäänyt sodan jalkoihin, kuinka ne ennallistetaan?

Sotaan liittyvien kysymysten arvioimisen lisäksi olemme pyrkineet jatkamaan päivittäistä työtämme, vaikka kenttätöskentely on toki haastavaa sodan yhä jatkuessa, kun suuri osa maasta on miinoitettu tai edelleen miehitettyä.

Viime vuonna vapautimme esimerkiksi 2 500 sampea Tonavaan uhanalaisen vaelluskalan kannan vahvistamiseksi. Olemme myös saaneet Ukrainan ympäristöministeriöltä luvan kahden visenttiuroksen siirtämiseen Zalissjan kansallispuistoon miehityksestä kärsineen visenttilauman pelastamiseksi.” ■

Tuoreita

ONNISTUMISIA

Kiitos tuestasi! Nämä ajankohtaiset onnistumiset eivät olisi mahdollisia ilman tukijoitamme ja pitkäjänteistä luonnonsuojelutyötämme. Löydät lisää onnistumistarinoita osoitteesta wwf.fi/suojelusaavutukset.

Thaimaan tiikerikanta kasvoi

Thaimaa on Kaakkois-Aasian ensimmäinen valtio, jossa luonnonvaraisten tiikerien määrää on saatu lisättyä. Uusimman arvion mukaan Thaimaassa elää 179–223 luonnonvaraista tiikeriä, kun aiemmin niitä arvioitiin olevan 148–189. Onnistumisen taustalla on valtion, luonnonsuojelujärjestöjen ja paikallisten yhteisöjen sinnikäs työ, missä Thaimaan-kollegamme ovat myös olleet mukana. Työhön on kuulunut tiikerien elinympäristöjen parantaminen sekä valvontatekniikoiden kehittäminen salametsästyksen vähentämiseksi muun muassa metsänvartijoiden resursseja lisäämällä. Myös tiikerin saaliseläinten suojeleminen on auttanut kantaa kasvuun.

© PAUL ROGERS / WWF UK

Suomalaiset innostuivat villiinnyttämisestä

Kutsuimme kuluneena kesänä koko Suomen antamaan luonnolle tilaa omassa puutarhassa, mökkipihalla tai parvekkeella Ala villiksi -kampanjassa. Yhdessä OP Ryhmän kanssa käynnistetty kampanja rikkoi nopeasti ensimmäisen tavoitteensa miljoonasta villiinnyttetyistä neliömetristä, ja syksyn alkaessa tavoite oli jo lähes tuplaantunut. Pintalojen villiinnyttäminen on välttämätöntä pölyttäjäille, jotka

ovat vähentyneet maailmanlaajuisesti. Suomessa myös pölyttäjiä tärkeimpinä elinympäristöinä pitämät perinneympäristöt, kuten niityt, kedot ja hakamaat, ovat uhanalaisia luontotyyppisiä. Pihan tai puutarhan villiinnyttämisestä hyöttyy muukin luonto, kun esimerkiksi hyönteiset, pikkunisäkkäät ja linnut saavat lisää pesäpaikkoja. Omat neliöt voi ilmoittaa osoitteessa alavilliksi.fi.

© MARTIN HARLEY / WWF

© KARI SCHNELLMANN

Crowdsorsa-pelin avulla torjuttiin vieraslajeja rahaa tienaten

Useat kunnat ja kaupungit ympäri Suomen kannustivat asukkaitaan kesän aikana torjumaan haitallisia vieraslajeja Crowdsorsamobiilipelillä. Pelaajat ansaitsivat haitallisten vieraslajien, kuten lupiin ja jättipalsamin torjunnasta rahaa, parhaimmillaan jopa 20–30 euroa tunnilta. Haitalliset vieraslajit valtaavat tilaa alkuperäiseltä lajistolta ja ovat siksi suuri uhka luonnon monimuotoisuudelle. Olimme ja olemme jatkossakin mukana Crowdsorsa-pelissä asiantuntijaroolissa ja tarjoamme neuvoja vieraslajien tunnistamiseen.

© VIIVI KAASOINEN / WWF

Ennallistamisasetus on luonnon voitto

EU:n ennallistamisasetuksen voimaantulo elokuussa oli historiallinen voitto Euroopan luonnolle. Ennallistamalla luontoa EU-maat voivat torjua luontokatoa, minkä lisäksi ennallistaminen tuo ilmasto-, talous- ja terveyshyötyjä. Ennallistaminen tarkoittaa sitä, että ihmisen muokkaamaa luontoa autetaan palautumaan lähemmäs alkuperäistä tilaansa. Asetus määrittelee tavoitteet luonnon ennallistamiselle, mutta ennallistamisen keinot päätetään kussakin jäsenmaassa. Suomella on kaksi vuotta aikaa tehdä suunnitelma asetuksen toteuttamiseksi. Toimistomme ympäri Eurooppaa vaikuttivat päätöksentekoon asetuksen hyväksymiseksi.

© WWF / METSÄHALLITUS

Naali pesi Suomessa kolmatta vuotta peräkkäin

Suomessa havaittiin viime kesänä kolme onnistunutta naalin pesintää Enontekiön tunturialueella. Äärimmäisen uhanalaisen lajin pentuja löydettiin kolmesta pesästä yhteensä ainakin yhdeksän. Naalin paluu Suomen luontoon on pitkän työn tulos, sillä ennen vuotta 2022 naali oli edellisen keran pesinyt maassamme 1990-luvun lopussa. Tänä vuonna naaleja syntyi edellisvuotta vähemmän, sillä niiden luontainen ravinto, myyrät ja sopulit, oli vähissä. Olemme yhdessä Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa tarjonneet naaleille lisäruokaa usean vuoden ajan. Ruokinta-automaattien merkitys on erityisen suuri heikkoina myyrävuosina.

Kuluttajan syyllistyminen on

KULUTUSKESKUSTELUN SAVUSILLI

red herring

(monikko **red herrings**)
= savusilli.

Myös: kuvaannollisesti
= harhautus, harhaanjohtava
vihje; jokin, millä johdetaan
harhaan tai viedään
huomio pääasiasta.

Ultrapikamuoti ja useat ultrahalpatavaraa myyvät verkkokaupat rynnistivät maailman markkinoille 2019–2022 muokaten globaalia verkkokauppaa ja tuotantoketjuja kurjempaan. Shein ja Temu saivat jalansijansa suomalaiskodeissa pandemian aikana, kun koko maailma vietti aivan liian paljon aikaa puhelimiensa äärellä.

Siirryimme ultrapikafirmojen myötä epävarmuuden aikaan, joka hitaan ja harkitun ostamisen sijaan ruokkii nopeaa tunnepohjaista kuluttamista, *fomoa*, dopamiinishopppailua, 10 sekunnin keloja ja egon korostamista. Samaan aikaan huonot uutiset ilmaston ja ympäristön tilasta lisääntyvät. Ahdistaa.

Kirjoitan ja puhun paljon ultrapikamuodin ja ultrahalvan verkkoshoppailun vaikutuksista. Lähes joka kerta, kun kerron, ettei ultrahalpaa kannattaisi ostaa, tulee joku kommentoimaan “syyllistämällä ei kuluttaminen muutu”. Kommentoidaan, ettei suomalaisia nuoria, pienituloisia tai pluskokoisia tulisi syyllistää. Vastuullisesti tuotettujen tuotteiden pitäisi kuulema olla halvempia ja helpommin saatavilla, jotta niihin olisi kaikilla varaa.

Kulutuskeskustelun nopein syyllistyjä tuntuu olevan pienituloisen kuluttaja. On ultrahalpaverkkokaupoille eduksi, että hän syyllistyy kulutuskeskustelussa, sillä näin vastuu siirretään yksilön harteille. Mikseivät isot yritykset, varakkaat ja mediaanissa elävät keskituloiset ylikuluttajat syyllisty samalla tavalla? Miten juuri globaalit rikkaat saisi muuttamaan tapansa? Kannattaa muistaa, että muun muassa puhe *yksilön hiilijalanjäljestä* on täysin öljy-yhtiön keksimä konsepti ja yksi mainosalan historian härskeimmistä *savusilleistä (red herring)*, eli harhautuksista.

On selvää, että maailma (ihmiskunta) ei pelastu pelkästään ostamalla vastuullista tai kampanjoimalla kuluttajille. Valtaosa ilmastonmuutokseen liittyvistä ongelmista johtuu nimittäin nimenomaan alkupään tuotannosta ja globaalin vallan infrastruktuureista.

OUTI PYY ON MARKKINAPAIKKA **IVALO.COMIN**
VASTUULLISUUSJOHTAJA JA VASTUULLISUUSVAIKUTTAJA.

Muutos vaatii rohkeita tekoja varsinkin päättäjiltä. ”Meidän”, varakkaiden ja keskituloisten, yritysten päätöksenteosta vastaavien ihmisten sekä muiden päättäjien, on vähennettävä kulutustamme ja muokattava sitä resurssitehokkaampaan suuntaan. Meidän, joilla on eniten valtaa, on näytettävä esimerkkiä, *impaktia*.

Yksilölle parhaat tavat vaikuttaa omaan kuluttamiseensa ovat äänestää ympäristön puolesta kaikissa vaaleissa, antaa aktiivisesti asiakaspalautetta yrityksille ja vaatia päättäjiltä ja yrityksiltä tiukempia ilmastotoimia. Kaikkien halpakauppojen sovellukset voi myös deletoida, postituslistoilta poistua ja olla ostamatta ultrahalpaa EU-alueen ulkopuolelta. Omistamiensa tavaroiden elinikää voi myös opetella pidentämään huoltamalla niitä ekologisesti.

Sinä, joka tunnet olosi syylliseksi kulutuskeskustelussa: entä jos katsoisit asiaa siltä kantilta, että eikö ole kiva, kun olet nyt tästä asiasta viisaampi? Ultrapikan haittojen ja ympäristövaikutusten esiintuominen ei ole syyllistämistä, vaan vilpittönnä valistamista. Ilman tietoa emme pysty tekemään aidosti parempia valintoja. ■

Indonesialainen GADO GADO -SALAATTI

Resepti

RUOKAVALINNOILLA ON
MERKITTÄVÄ VAIKUTUS
ILMASTOON JA LUONNON
MONIMUOTOISUUTEEN.

LISÄÄ RESEPTIÄ:
wwf.fi/reseptit

Annoksia: 4-6
Valmistusaika: 40 min

Kokoa alkupalaksi tai vierastarjottavaksi.

*Tilaa WWF:n maksuton
ruokakurssi sähköpostiisi:
wwf.fi/ruokakurssi*

Ainekset

1/4 punakaali
1/2 kurkku
6 retiisiä
2 porkkanaa
2 kesäsipulia
8 pientä, keitettyä perunaa
100 g vihreitä papuja
250 g tempeä, maustettuja soija-
suikaleita tai marinoitua tofua
3 rkl rypsiöljyä
1 ruukku tuoretta korianteria
2 limettiä

Pähkinäkastike

200 g cashewpähkinöitä
4 pientä salottisipulia
2 valkosipulinkynttä
1 punainen chilipalko
2 tl hienonnettua
inkivääriä
3 rkl rypsiöljyä
1 rkl fariinisokeria
1 rkl soijakastiketta
1 prk (165 ml) kookos-
kermaa

Valmistusohje

1. Paista kastikkeeseen tulevia pähkinöitä kuivalla, kuumalla pannulla, kunnes ne saavat hieman väriä. Siirrä syrjään ja anna jäähtyä.
2. Kuori ja hienonna sipulit. Viipaloi chili ja hienonna inkivääri. Kuullota sipuleita, chiliä ja inkivääriä pannulla öljyssä muutama minuutti, kunnes ne ovat kypsiä. Lisää pähkinät, sokeri, soija ja kookoskerma. Anna seoksen kiehahtaa. Laita seos tehosekoittimeen ja aja karkeahkoksi tahnaksi. Lisää halutesasi joukkoon vettä, jos haluat kastikkeesta ohuempaa.
3. Leikkaa kasvikset sopiviksi suupalloiksi ja laita ne tarjoiluastiaan.
4. Lämmitä tempe pannulla öljyssä. Laita tarjoiluvadille kastikkeen, korianterin ja limetinlohkojen kanssa.

Päivitä tietosi helposti

Voit päivittää itse tietosi ajan tasalle osoitteessa wwf.fi/tukijapalvelu. Tarkistathan etenkin sähköpostiosoitteesi, sillä lähetämme ajankohtaiset kummiuutiset aina sähköpostitse. Voit myös muuttaa WWF-lehden tilauksesi paperisesta sähköiseksi halutessasi. Lämmin kiitos tuestasi!

Kilautetaan kummille!

Puhelimeen vastasi Irma, joka on ollut Saimaannorppakummina vuodesta 1995 ja Kissa-eläin-kummina vuodesta 1999.

Olet ollut pitkäaikainen Saimaannorppa- ja Kissa-eläin-kummi. Mikä sai sinut valitsemaan kyseiset kummiudet? ”Olen kotoisin Imatralta ja asunut nuoruudessa Saimaan läheisyydessä, minkä takia Saimaannorppa-kummius tuntui minulle heti luontevalta valinnalta. Kissa-eläin-kummiksi liityin siksi, että monet kissaeläimet ovat erittäin uhanalaisia ja tarvitsevat ympäristöjärjestön tarjoamaa suojelua.”

Mikä on sinulle mieluisinta tekemistä luonnossa? ”Tykkään käydä talvisin metsälenkeillä koirieni kanssa kotini läheisyydessä olevalla pururadalla. On ihanaa, kun ympäröivä metsä on täysin hiljainen ja kaupungin äänet jäävät kaukaisuuteen. Metsässä huomaa vuodenaikojen vaihtumisen ja voi törmätä moniin eri villieläimiin, kuten kettuihin, jäniksiin tai metsäkauriisiin.”

Mikä olisi tärkeintä luonnonsuojelussa tulevina vuosina? ”Heti ensimmäisenä mieleeni tulee roskaamisen vähentäminen. Erityisesti jatkuva metsien roskaaminen huolestuttaa minua, sillä eläimet voivat sotkeutua milloin mihinkin siimaan tai purkkiin.”

Haluaisitko lähettää terveisiä muille kummeille? ”Pysykää loppuelämänne mukana suojelutyössä. Lahjoitussumma voi olla kuukausittain hyvinkin pieni, mutta sillä on mahdollista saada aikaan suuria muutoksia.”

Tukijapalvelu

Puhelin: 040 192 3112,
avoinna arksin klo 9–16
Sähköposti: tukija@wwf.fi
wwf.fi/tukijapalvelu

Osoite: WWF Suomi, tukijapalvelu,
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
Lahjoitustili:
FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH
MobilePay-lahjoitusnumero: 24620

© AKI-ERKA SINKOSKI / WWF

© VIIVI KOSKI / WWF

LEENA NAPPASI NORPPA-ARPAJAISTEN PÄÄVOITON

Norppa-arvat ovat olleet perinne helsinkiläisen Leenan viisihenkisessä perheessä. Kun lapset olivat pieniä, jokainen sai avata yhden arvan. Tänä vuonna Leena päätti, että päävoitto löytyy hänen arvastaan ja julisti ääneen: ”Nyt mä sen kymppitonin täältä repäsen!” Parin tyhjän arvan jälkeen pääpalkinto, S-ryhmän lahjakortteja 10 000 euron arvosta, löytyi. Epätodellinen hetki lähinnä nauratti – eihän nyt niin voinut käydä, että ennustus kävisikin toteen! Varmuudeksi Leenan pitikin tarkistaa voitto-

arvan teksti moneen kertaan.

Luonto on tärkeä Leenalle ja hänen perheelleen. Hän on harrastanut roskien keräämistä luonnosta pienestä saakka ja opettanut myös lapset huolehtimaan ympäristöstä. Perheelle on tärkeää, että Norppa-arpajaisten tuotot menevät saimaannorpan ja suomalaisen luonnon suojeluun. Leenan seuraava päiväretkikohde on jo suunniteltuna: auto otetaan täyteen tuttuja ja kerätään muoviroskia Itämeren rannoilta yhdessä.

KURKKAU KAUPPAAN!

WWF-TUOTTEITA
OSTAMALLA TUET
TYÖTÄMME LUONNON
HYVÄKSI.

Fjällrävenin WWF-reppu

Fjällräven Kånken ja WWF yhdistivät voimansa, minkä tuloksena syntyi klassikko-reppu! Tilaa omasi ja pakkaa mukaan tarvitsevat syysseikkailuille. Osta reppu: kauppa.wwf.fi

© INNOFLAME OY

Luontopakopeli

METSÄN KÄTKÖSSÄ

TEKSTI MINNA NYRHINEN-BLAZQUEZ • KUVAT ROOSA ZENGER

Yrittäjä Riina Kallio kehitti yhdessä kollegansa Marjo Annilan kanssa Rauman Petäjäkseen aikuisille suunnatun luontopakopelin, jossa pelaajat pääsevät haastamaan ympäristöosaamistaan ja tiimitaitojaan luontopulmia ratkomalla.

Ihmiset kerääntyvät hiekkarannalle, kello alkaa tikittää. Aikaa on tunti, ja siinä ajassa ryhmän on ratkottava viereisessä metsässä tehtäviä, joissa pärjää ympäristötiedoilla ja -taidoilla, tai pelatessa niitä ainakin oppii. Metsässä tapahtuvassa pakopelissä seinät eivät rajoita liikkumista, mutta silti joku miettii: ”Pääsemmeköhän me ikinä pois täältä?”

Idea luontoon sijoittuvasta pakopelistä syntyi **Riina Kalliolle** ja **Marjo Annilalle** muutama vuosi sitten, kun kaksikko täydensi varhaiskasvattajan koulutustaan ympäristökasvattajan opinnoilla.

”Koulutukseen kuului kurssi, jossa pääsimme kokeilemaan samankaltaista pakopeliä. Olimme aivan myytyjä kokemastamme ja päätimme, että haluamme tuoda jotain tällaista myös kotikaupunkiimme Raumalle”, Kallio kertoo.

Kätkössä-pakopelissä pelaajien täytyy muun muassa löytää sammunut nuotio, joka on saatava syttymään uudelleen. Lisäksi teemoja ovat esimerkiksi jokaisenoikeudet, pulmatehtävät sekä luonnon hyvinvointivaikutukset. Myös perinteisistä pakopeleistä tuttuja lukotehtäviä on mukana – tosin avaimet löytyvät helpommin, jos osaa esimerkiksi päätellä ilmansuuntia.

”Tehtävät ovat eritasoisia, ja tarkoitus on, että

kaikille tulisi olo, että ovat oikeasti olleet apuna tehtävän ratkomisessa”, Kallio sanoo.

Pelin taustalla on hänen mukaansa ajatus opettaa ympäristökasvatusta aikuisille. Ryhmän yleisin koko on noin 5–12 pelaajaa, mutta peliä voi räätälöidä 30 ihmisen ryhmillekin.

”Ympäristökasvatukseen kuuluu mielestäni seikkailullisuus ja pieni taianomaisuus. Samanlainen lähestymistapa toimii yhtä hyvin aikuisilla kuin päiväkotikäisillä.”

Pakopeliin ilmoittaudutaan verkossa, ja sitä on päässyt pelaamaan Petäjäkseen metsässä nyt reilun vuoden verran. Seuraavaksi Kallion ja Annilan suunnitelmassa on avata toinen paikkasidonnainen peli raumalaiseen lähiluontokohteeseen. Lisäksi kehitteillä on peli, jonka voisi toteuttaa missä päin tahansa.

Pakopelin ja muiden, aikuisille ja lapsille, suunnattujen luontoelämysten konseptointi ja tuottaminen teki aiemmin varhaiskasvattajana toimineesta Kalliossa yrittäjän.

”Hyppy yrittäjäksi oli toki jännittävää. Halusin kuitenkin päästä kertomaan ympäristöaiheista toiminnallisesti myös aikuisille. Ja aina metsään päästyäni tunnen, että oikealla tiellä ollaan.” ■

WWF-Tempaus
2024–2025

ALAKOULU

TULEVAISUUDEN luonnonsuojelijat

WWF-Tempaus on alakoululaisten teemapäivä, jossa oppilaat tutustuvat luonnon monimuotoisuuteen rastiradalla ja keräävät varoja WWF:n tärkeään luonnonsuojelutyöhön. Ympäristökasvatuksen asiantuntijoiden suunnittelemien tehtävien kautta tarkastellaan luonnon monimuotoisuutta: tutkaillaan pihalla, kurkataan luontoliven ja innostutaan Itämerestä. Samalla kerätään yhdessä varoja luonnolle. Tulkaa mukaan!

**WWF:n
Päivätyökeräys**
2024–2025

YLÄKOULU

TEE PÄIVÄ HOMMIA autat saimaannorppia

WWF:n Päivätyökeräys on helppo ja tehokas tapa osallistua uhanalaisen saimaannorpan suojelemiseen. Oppilas tekee koulupäivän ajan hommia työpaikassa tai kotona, ja lahjoittaa palkkionsa suojelutyöhön. Tuella autetaan norppia pesimään vähälumisina talvina, vaikutetaan päätöksiin kalastusrajoituksista ja edistetään norppatutkimusta. Yksi päivä hommia koko koululta tarkoittaa lukuisia turvattuja elinpäiviä norpille.

Tutustu ja ilmoittaudu osoitteessa
wwf.fi/tempaus

Lue lisää ja osallistu osoitteessa
wwf.fi/päivätyökeräys